Amsterdam UMC

De Anatomische Les

Een publiekslezing op het snijvlak van geneeskunde en maatschappij van Amsterdam UMC

Uitnodiging 12 november 2026

De Anatomische Les wordt elk jaar georganiseerd door Amsterdam UMC. Voor De Anatomische Les wordt een spreker gezocht die internationaal toonaangevend is in zijn of haar wetenschappelijke discipline. De lezing weerspiegelt een eeuwenoude academisch-medische traditie. In de zestiende en zeventiende eeuw belegde het Amsterdamse Chirurgijnsgilde elk jaar een openbare les, waarbij het lijk van een pas geëxecuteerde misdadiger werd ontleed.

Met genoegen nodigen wij u uit voor de 32e Anatomische Les op 12 november 2026 in de grote zaal van het Concertgebouw. De Anatomische Les wordt dit jaar uitgesproken door professor Vikram Patel, afdelingshoofd van Global Health and Social Medicine aan Harvard Medical School en de Harvard T.H. Chan School of Public Health. Hij is lid van de Amerikaanse National Academy of Sciences, fellow van de UK Academy of Medical Sciences en heeft verschillende internationale onderscheidingen ontvangen.

In zijn lezing gaat professor Patel in op een van de meest urgente vraagstukken van deze tijd: de grote impact van mentale gezondheidsproblemen op onze samenleving, ondanks substantiële investeringen in wetenschap en zorg. Hij beschrijft een onderliggende, fundamentele oorzaak voor deze realiteit. Daarbij maakt hij gebruik van inzichten uit onder meer de evolutionaire en ontwikkelingswetenschappen, ervaringsdeskundigheid en mondiale geestelijke gezondheid.

In zijn baanbrekende onderzoek laat Patel zien hoe verschillende vormen van kennis gezamenlijk kunnen bijdragen aan een alternatieve benadering van preventie en zorg. In zijn toekomstvisie staan beleid en praktijk centraal die zowel de sociale oorzaken van mentale gezondheidsproblemen aanpakken als toegankelijke, persoonsgerichte zorg bieden binnen de eigen gemeenschap.

Namens de raad van bestuur Amsterdam UMC,

Hans van Goudoever

Programma
De ontvangst van de gasten is vanaf 13.15 uur.
Het programma begint om 14.00 uur en eindigt om 16.00 uur.
Aansluitend nodigen wij alle gasten uit voor een drankje.

De programmaonderdelen zijn:

- **MENTALE GEZONDHEID HERBELUISTERD**
In deze multi-sensorische performance onderzoekt kunstenaar Clarinde Wesselink met sound designer Benny Nilsen hoe geluid – van subtiele resonanties tot overweldigende ruis – onze aandacht, ons lichaam en ons mentale welzijn beïnvloedt. Uitgaande van de uitzonderlijke akoestiek van het Concertgebouw wordt voelbaar hoe collectieve overprikkeling door geluid relaties tussen mensen, ruimte en het lichaam vormt én verstoort.

- **DE PSYCHE HERVERBEELD**
Dichters en voordrachtskunstenaars Simon Mulder en Ellen Deckwitz laten zien hoe auteurs als Vasalis, Verlaine, Bukowski en Gorter de menselijke psyche verkennen lang voordat de wetenschap dat deed. Met poëzie, korte toelichtingen en humor tonen zij hoe literatuur ons helpt mentale gezondheid opnieuw te definiëren: van melancholie en crisis tot veerkracht en troost. Hun tekst wordt na afloop gepubliceerd op de website van Amsterdam UMC.

- **EEN MUZIKALE REIS DOOR DE MENSELIJKE GEEST**
Intercontinental Ensemble speelt een programma waarin mentale gezondheid centraal staat. Het concert opent met het langzame deel uit Schumanns vioolconcert (1853), geschreven in de laatste fase van zijn leven, waarin hij door meerdere manische episodes de grip op de realiteit verliest. Daarna volgt een selectie uit Schuberts Die schöne Müllerin, waarin een molenaar de grip op de realiteit verliest.Het programma sluit af met de vrolijke “Saltarella” uit Mendelssohns vierde symfonie. Zowel reizen als dansen zijn beproefde middelen om de mentale gezondheid te verbeteren, en dit stuk eindigt het programma op een euforisch en opzwepend eindakkoord.

- **ZOALS PROFESSOR PATEL HET BEDOELT**
Het project @ease brengt de visie van professor Patel in Nederland in de praktijk. Getrainde vrijwilligers worden ingezet om psychische zorg toegankelijk te maken voor jonge mensen. Alles wordt bedacht, georganiseerd én uitgevoerd met jonge mensen én deskundigen samen in een mix van offline en online aanbod.

- **REIMAGINING MENTAL HEALTH: BACK TO THE FUTURE?**
De Anatomische Les
van Vikram Patel

Tekst
afdeling Communicatie
Amsterdam UMC

Beeld
Uitsnede uit Edvard Munch,
De Schreeuw, 1893

Ontwerp
Studio Berit